

بررسی موانع پژوهشی از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در سال ۱۳۸۶

* علی حجازی^۱، مهدی خان کلابی^۲، مریم عطائی^۳

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی؛ دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی،^۲ عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی،^۳ کارشناس آمار دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

تاریخ دریافت: ۸۷/۷/۲۰ - تاریخ پذیرش: ۸۷/۸/۱۳

خلاصه

مقدمه: پژوهش و مطالعه یکی از شاخص‌های توسعه یافتنی در جوامع پیشرفته محسوب می‌گردد و توجه جدی به این امر و استفاده از آن در برنامه ریزی‌ها و سیاستگذاری نقش موثری در توسعه همه جانبه کشورها ایجاد می‌کند. علیرغم اهمیت مقوله پژوهش متاسفانه تعداد طرح‌های مصوب دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی کمتر از شاخص‌های کشوری بوده است. هدف از انجام این مطالعه شناسایی موانع پژوهشی از دیدگاه اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی می‌باشد.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی-مقطعي است که در سال ۱۳۸۶ انجام شد. مطالعه به روش سرشماری از کلیه اعضاء هیئت علمی (۱۸ نفر) انجام پذیرفت. ابزار گردآوری دادها پرسشنامه و مصاحبه بود که پرسش نامه در دو بخش کلی ویژگی‌های فردی و موانع پژوهشی تنظیم گردید. مصاحبه بصورت حضوری با اعضاء هیئت علمی انجام شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی، جداول و آزمون کای دو با کمک نرم افزار SPSS ver ۱۴ استفاده شد.

نتایج: این پژوهش نشان می‌دهد که عوامل مربوط به کمبود منابع اطلاعاتی دیجیتالی، مدیریتی، قوانین و مقررات پژوهشی از مهمترین موانع پژوهشی بودند. در زمینه منابع اطلاعاتی و امکانات مورد نیاز، کمبود منابع اطلاعاتی الکترونیکی، فضا و تجهیزات آزمایشگاهی و در بخش عوامل مرتبط با مدیریت، عامل اعتبارات و در بخش قوانین و مقررات پژوهشی کلیه عوامل به جز قوانین مربوط به شورای اخلاق از مهمترین موانع پژوهشی شناخته شدند.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به محرومیت منطقه و نپا بودن دانشگاه و روند رو به توسعه آن وجود موانع مذکور دور از انتظار نمی‌باشد. تسهیل دسترسی به منابع اطلاعاتی دیجیتالی، تامین اعتبارات مورد نیاز پژوهش، شفاف سازی قوانین و مقررات و اصلاح فرآیندهای پژوهشی مورد نیاز می‌تواند گامی موثر در راستای توسعه کمی و کیفی پژوهش باشد.

کلمات کلیدی: اعضای هیأت علمی، پژوهش، موانع پژوهش

* بجنورد، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

تلفن ۰۵۸۴-۲۴۱۱۲۰۲ Email: ali_hejazy@yahoo.com

بی تردید بسترسازی و نهادینه شدن فرهنگ پژوهش می تواند در توسعه علم، ارتقاء سطح سلامت جامعه مفید و موثر واقع گردد.

روش کار

این پژوهش یک مطالعه توصیفی-مقطوعی است که به منظور تعیین موانع پژوهش از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در سال ۱۳۸۶ انجام شد. با توجه به تعداد محدود اعضای هیات علمی کلیه افراد (۱۸ نفر) انتخاب شدند. ابزار گردآوری دادها پرسشنامه و مصاحبه بود که پرسشنامه در دو بخش کلی تنظیم گردید بخش اول شامل ۸ سوال ویژگی های فردی در رابطه با سن، جنسیت، وضعیت تا هل، میزان تحصیلات، رتبه علمی، سابقه کاری، تعداد پژوهش های انجام شده و رشته تحصیلی و بخش دوم شامل ۲۸ سوال موانع پژوهشی در چهار قسمت موانع شخصی، قوانین و مقررات پژوهش، منابع اطلاعاتی و امکانات مورد نیاز و عوامل مدیریتی می باشد که با استفاده از منابع علمی معتبر تهیه و براساس مقیاس رتبه ای (تاثیری ندارد، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) تنظیم گردید. سوالات پرسشنامه بر اساس منابع علمی تدوین گردیده و جهت تعیین پایایی پرسشنامه از ضریب آلفا کرونباخ به منظور تعیین ثبات دونوی استفاده شد و پس از توزیع پرسشنامه بین ۵ نفر از اعضاء هیات علمی و جمع آوری پاسخ های ضریب .۸۱ بدست آمد. سپس جهت توصیف داده های جمع آوری شده از جداول ساده و آزمون کا اسکوئر بر روی متغیر مجموع فراوانی پاسخ های هریک از موانع پژوهش با کمک نرم افزار SPSS ver ۱۴ استفاده شد. مصاحبه به صورت حضوری با اعضاء هیات علمی به عمل آمد و نظرات آنها دسته بندی، تحلیل و نتیجه گیری شد.

نتایج

بر اساس نتایج حاصله میانگین سنی افراد مورد مطالعه در این پژوهش $۳۹/۲$ سال (بود که $۷۲/۲$ درصد افراد مرد و $۷۷/۸$ درصد کل افراد متاهل بودند. اکثر اعضاء هیات علمی $۸۸/۹$ درصد دارای مدرک کارشناس ارشد و بقیه $۱۱/۱$ درصد دارای مدرک دکترای تخصصی و از نظر رتبه علمی نیز $۸۸/۹$ درصد مرد و $۱/۱$ درصد ابتدایی و دیند میانگین:

سابقه کاری اعضای هیات علمی $۹/۵$ سال (بود $۸/۲۲$ بود).

مقدمه

پژوهش و مطالعه یکی از شاخص های توسعه یافته‌گی در جوامع پیشرفته محسوب می گردد و توجه جدی به این امر و استفاده از آن در برنامه ریزی ها و سیاستگذاری نقش موثری در توسعه همه جانبه کشورها ایجاد می کند. بدون تردید می توان پژوهش رانیروی محرك توسعه در همه زمینه ها اعم از فرهنگ، اقتصاد، بهداشت و درمان، سیاست و غیره داشت. پژوهش قبل از انجام هر کار اجرایی در کشور یک نیاز ضروری است (۱). وضعیت پژوهش در کشور با شاخص هایی مانند تعداد مقالات چاپ شده، تعداد کتب تاليفی، تعداد مراکز تحقیقاتی، تعداد نیروهای محقق، وضعیت تخصیص اعتبار مورد سنجش قرار می گیرد. کمیت و کیفیت تولید علمی (طرح ها و مقالات پژوهشی) یکی از مهمترین شاخص های توسعه علمی در کشور است (۲). شناخت مشکلات تحقیقات در مسیر علوم و فن آوری در کشور می تواند گامی موثر در ارائه استراتژی توسعه فن آوری درون زا باشد. مشکلات سیستمی، مشکلات اجتماعی، مشکلات سرمایه ای را می توان بعنوان مشکلات تحقیق در ایران نام برد (۱). اعضاء هیئت علمی بعنوان ارکان اصلی رشد و توسعه بوده و بررسی امر تحقیقات بدون در نظر گرفتن این عامل میسر نخواهد بود (۳). نظام دهی به تحقیقات دانشگاهی یکی از مهمترین عوامل موثر بر توسعه تحقیقات دانشگاه هاست چرا که اشاعه روحیه تحقیق و ایجاد انگیزه و رغبت در اعضاء هیئت علمی و محققان دانشگاه نسبت به امر تحقیق در گرو ایجاد سیستم و نظام دهی به امور پژوهشی و تهیه ابزار کار است (۴). مطالعات انجام شده در این زمینه نشان می دهد که موانع سازمانی اداری مانند کمبود امکانات و تجهیزات، محدودیت های اداری، مقررات دست و پا گیر اداری، نبود بودجه کافی و عدم توجه مدیران به کاربردی شدن نتایج، موانع شخصی از قبیل کمبود وقت، آشتایی ناکافی با متداولوی تحقیق و موانع انگیزشی درونی و بیرونی از مهمترین موانع در امر پژوهش می باشد (۴ و ۵). میانگین سرانه تعداد طرحهای پژوهشی در دانشگاههای تیپ ۳ در سال ۱۳۸۵ ، $۰/۶۹$ بوده است، در حالیکه در دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی کمتر از آن می باشد (۵). هدف از انجام این

خراسان شمالی است تا بدینوسیله زمینه و بستر مناسبی جهت انجام پژوهش توسعه اعضای هیات علمی دانشگاه را فراهم نماید.

اخلاق تا تصویب طرح در سایر عوامل بیشترین درصد پاسخ‌ها گزینه زیاد و خیلی زیاد بود. آزمون فریدمن ارتباط معنی داری را بین عوامل آین مانع را نشان نمی‌دهد.

جدول ۴ توزیع فراوانی دیدگاه افراد مورد مطالعه در خصوص موانع خصوص مدیریتی را نشان می‌دهد. بر اساس میانه پاسخ‌ها به جز عامل نظارت و سلیقه‌های شخصی در سایر موارد اکثرب افراد (بیش از ۵۰ درصد) این عامل را به عنوان مانع پژوهشی ذکر کردند. آزمون فریدمن ارتباط معنی داری را بین عوامل آین مانع را نشان نمی‌دهد.

جدول ۵ توزیع فراوانی دیدگاه‌های اعضاء هیئت علمی در خصوص موانع پژوهشی را که بر اساس متغیر مجموع فراوانی‌های شاخص‌های مختلف بدست آمده را نشان می‌دهد. آزمون کای دو فرض مانع پژوهش بودنت موانع شخصی معنی دار نمی‌باشد.

این آزمون برای موانع مدیریتی، موانع مرتبط با کمبود امکانات و قوانین و مقررات پژوهشی معنی دار است ($P < 0.05$).

جدول ۱ توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه در خصوص موانع شخصی پژوهش را نشان می‌دهد. بر اساس میانه پاسخ‌ها، بیش از ۵۰ درصد افراد عوامل کمبود فرصت مطالعاتی و بی علاقگی به امر پژوهش را عنوان کردند. آزمون فریدمن ارتباط معنی داری را بین عوامل آین مانع نشان نمی‌دهد.

جدول ۲ توزیع فراوانی دیدگاه افراد مورد مطالعه در خصوص موانع مرتبط با منابع اطلاعاتی و امکانات مورد نیاز پژوهش را نشان می‌دهد. اکثرب افراد (بیش از ۵۰ درصد) عوامل وضعیت و نحوه دسترسی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی، فضا و امکانات آزمایشگاهی متناسب و فضا و تجهیزات مرکز اینترنت دانشگاه را به عنوان موانع پژوهشی شناختند و بر اساس آزمون فریدمن بین عوامل آین مانع ارتباط معنی داری وجود ندارد.

جدول ۳ فراوانی دیدگاه افراد مورد مطالعه در خصوص موانع مرتبط با قوانین و مقررات پژوهش را نشان می‌دهد. بر اساس میانه پاسخ‌ها، به جز موارد قوانین مربوط به شورای اخلاق و مدت زمان صرف شده از مرحله ارجاع پروپوزال به شورای

جدول ۱: توزیع فراوانی دیدگاه اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در خصوص موانع شخصی در انجام طرح‌های پژوهشی : سال ۱۳۸۶

فرافانی										موانع شخصی
خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم و تأثیری ندارد		تعداد		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۳,۳	۶	۳۳,۳	۶	۱۶,۷	۳	۱۶,۷	۳	۰	۰	کمبود فرصت مطالعاتی
۱۱,۱	۲	۳۳,۳	۶	۵,۶	۱	۴۴,۵	۸	۰	۰	آشنایی ناکافی با متداول‌ری پژوهشی
-	-	۳۳,۳	۶	۲۷,۸	۵	۳۳,۳	۶	۰	۰	آشنایی ناکافی با روش‌های آماری
۱۱,۱	۲	۳۳,۳	۶	-	-	۵۰	۹	۰	۰	نداشتن مهارت کافی در امر تحقیق
۳۳,۳	۶	۱۶,۷	۳	۱۱,۱	۲	۳۳,۳	۶	۰	۰	بی علاقگی به امر پژوهش
۵,۶	۱	۱۶,۷	۳	۳۳,۳	۶	۳۹,۹	۷	۰	۰	سلط به زبان انگلیسی

۴ بروزی موانع پژوهشی از دیدگاه اعضای

علم همایی و همکاران

جدول ۲: توزیع فراوانی دیدگاه اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی درخصوص موانع مرتبط با منابع اطلاعاتی و امکانات مورد نیاز پژوهش در انجام طرح های پژوهشی : سال ۱۳۸۶

فرافوایی										موانع مرتبط با منابع اطلاعاتی و امکانات
درصد	تعداد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم و تأثیری ندارد	درصد	تعداد	خیلی زیاد	زیاد	
۱۶,۷	۳	۳۳,۳	۶	۴۴,۴	۸	۵,۶	۱	وضعیت منابع اطلاعاتی چاپی		
۳۸,۹	۷	۳۳,۳	۶	۲۲,۲	۴	۵,۶	۱	وضعیت منابع اطلاعاتی الکترونیکی		
۲۷,۸	۵	۱۶,۷	۳	۴۴,۴	۸	۱۱,۱	۲	نحوه دسترسی به منابع اطلاعاتی چاپی		
۵۰	۹	۳۳,۳	۶	۱۱,۱	۲	۵,۶	۱	نحوه دسترسی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی		
۴۴,۴	۸	۲۲,۲	۴	۲۲,۲	۴	۱۱,۲	۲	فضای آزمایشگاهی مناسب جهت انجام پژوهشی		
۵۰	۹	۳۳,۳	۶	-----		۱۶,۷	۳	فضا و تجهیزات مرکز اینترنت دانشگاه		
۵۰	۹	۲۲,۲	۴	۱۱,۱	۲	۱۶,۷	۳	امکانات آزمایشگاهی موجود جهت انجام پژوهش		

جدول ۳: توزیع فراوانی دیدگاه افراد مورد مطالعه درخصوص قوانین و مقررات پژوهش در انجام طرح های پژوهشی : سال ۱۳۸۶

فرافوایی										قوانین و مقررات پژوهش
درصد	تعداد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم و تأثیری ندارد	درصد	تعداد	خیلی زیاد	زیاد	
۱۶,۷	۳	۳۸,۹	۷	۳۳,۳	۶	۱۱,۲	۲	قوانین و مقررات پژوهشی از زمان ثبت در دبیر خانه تا ارائه در شورا		
۱۶,۷	۳	۳۸,۹	۷	۲۲,۲	۴	۲۱,۶	۴	مدت زمان صرف شده از مرحله تحويل پرو پوزال تا طرح در شورا		
۴۴,۴	۸	۱۶,۷	۳	۲۷,۸	۵	۱۱,۱	۲	قوانین وضوابط مربوط به شورای پژوهش		
۱۶,۷	۳	۳۳,۳	۶	۳۳,۳	۶	۱۱,۱	۲	قوانین وضوابط مربوط به داوری پروپوزال		
۱۱,۱	۲	۵۰	۹	۲۲,۲	۴	۱۶,۷	۳	مدت زمان صرف شده در مرحله داوری و طرح مجدد در شورا		
۱۱,۱	۲	۱۶,۷	۳	۲۷,۸	۵	۴۴,۴	۸	قوانین مربوط به شورای اخلاق پژوهش		
۱۱,۱	۲	۲۷,۸	۵	۱۶,۷	۳	۴۴,۴	۸	مدت زمان صرف شده از مرحله ارجاع پروپوزال به شورای اخلاق تاتصویب طرح		
۳۳,۳	۶	۲۲,۲	۴	۱۶,۷	۳	۱۶,۷	۳	قوانین مربوط به برداخت حق الزحمه پژوهشی		

جدول ۴: توزیع فراوانی دیدگاه اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی درخصوص موانع مدیریتی در انجام پژوهش : سال ۱۳۸۶]

فرافوایی										موانع مدیریتی
درصد	تعداد	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم و تأثیری ندارد	درصد	تعداد	خیلی زیاد	زیاد	
۱۶,۷	۳	۶۱,۱	۱۱	۱۱,۱	۲	۱۱,۱	۲	اعتبارات پژوهشی		
۲۲,۲	۴	۱۶,۷	۳	۳۳,۳	۶	۲۲,۳	۴	نظرات و کنترل مستمر		
۴۴,۴	۸	۱۶,۷	۳	۲۷,۸	۵	۱۱,۱	۲	نظرات و سلیقه های شخصی		
۴۴,۴	۸	۳۳,۳	۶	۰	۰	۱۶,۷	۳	حمایت مسئولین		
۳۸,۹	۷	۲۷,۸	۵	۲۲,۲	۴	۰	۰	نظام تشویق و پاداش		
۲۲,۲	۴	۳۳,۳	۶	۲۷,۸	۵	۱۶,۷	۳	عدم استفاده از نتایج پژوهشی در جامعه		
۲۲,۲	۴	۵۰	۹	۱۶,۷	۳	۵,۶	۱	تعاملات علمی پژوهشی		

جدول ۵ : توزیع فراوانی دیدگاه اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در خصوص موانع پژوهشی در انجام پژوهش: سال ۱۳۸۶

فراوانی								موانع پژوهش	
خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم و تاثیری ندارد			
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۱۶,۵	۱۷	۲۹,۱	۳۰	۱۶,۵	۱۷	۳۷,۹	۳۹	موانع شخصی	
۳۱,۴	۳۸	۳۵,۵	۴۳	۲۳,۱	۲۸	۱۰	۱۲	موانع مدیریتی	
۳۹,۷	۵۰	۲۷,۸	۳۵	۲۲,۳	۲۸	۱۰,۳	۱۳	موانع مرتبط با منابع اطلاعاتی و امکانات مورد نیاز	
۲۰,۳	۲۹	۳۰,۶	۴۴	۲۵,۲	۳۶	۲۲,۸	۳۴	موانع مربوط به قوانین و مقررات پژوهش	

تجهیزات مناسب با نیاز پژوهشگران می‌تواند به عنوان موانع پژوهش در این دانشگاه محسوب گردد.

در بخش قوانین و مقررات پژوهشی عوامل زمان ثبت در دیرخانه تا ارائه در شورا، مدت زمان صرف شده از مرحله تحويل پروپوزال تا طرح در شورا، قوانین و ضوابط مربوط به شورای پژوهشی، قوانین و ضوابط مربوط به داوری پروپوزال، مدت زمان صرف شده در مرحله داوری و طرح مجدد در شورا و قوانین مربوط به پرداخت حق الزحمه پژوهشی دارای اهمیت یکسانی بوده و عنوان موانع پژوهش شناخته شدند. سیزواری و همکاران (۱۳۷۹) نیز مقررات دست و پا گیر اداری در زمینه پژوهش را عنوان مهمترین مانع سازمانی دانستند (۴). همچنین علمداری و افسون (۱۳۸۲) در بخش موانع سازمانی مقررات دست و پا گیر اداری در خصوص اجرای تحقیقات را عنوان دومن مانع پژوهشی محسوب نمودند (۶).

در بخش عوامل مرتبط با مدیریت عامل اعتبارات مهمترین مانع پژوهشی شناخته شد. که با تأثیر علمداری و افسون (۱۳۸۲) مشابه دارد (۶). سیزواری و همکاران (۱۳۷۹) نیز بودجه کافی را عنوان دومن مانع سازمانی ذکر نمودند (۴) فرمابر و عسکری (۱۳۸۴) نیز معتقد بودند که در ازای فعالیت های پژوهشی به استاید دستمزد مناسبی پرداخت نمی گردد (۲). با توجه به روند افزایش طرحهای پژوهشی و توسعه دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی و ایجاد واحدهای جدید پژوهشی، اعتبارات موجود تکابوی نیازهای پژوهشی را نمی نماید. پژوهشگران به منظور رفع این مشکل بازنگری و بهبود فرآیندهای مالی حوزه پژوهش را ضروری دانسته اند (۷).

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش نشان می دهد به ترتیب امکانات و منابع مورد نیاز، عوامل مدیریتی، قوانین و مقررات پژوهشی از مهمترین موانع پژوهش در این دانشگاه می باشد و موانع شخصی در مقایسه با سایر موانع از اهمیت کمتری برخوردار است. نوع مطالعه (توصیفی-مقطعي) و تعداد کم اعضاء هیئت علمی از محدودیتهای این مطالعه محسوب می گردد.

این مطالعه نشان می دهد اعضاء هیأت علمی بطور کلی عوامل شخصی را عنوان موانع پژوهشی ندانستند. در حالیکه علمداری و افسون (۱۳۸۲) و سیزواری و همکاران (۱۳۷۹) عوامل شخصی را به عنوان موانع پژوهشی شناخته اند (۶و۴). به نظر می رسد با توجه به نوپا بودن دانشگاه، سایر موانع نسبت به موانع شخصی پژوهش از اهمیت بیشتری برخوردار بوده است.

در زمینه منابع اطلاعاتی و امکانات مورد نیاز، کمبود منابع اطلاعاتی الکترونیکی، فضا و تجهیزات آزمایشگاهی از موانع پژوهش حائز اهمیت شناخته شد. به اعتقاد فرمابر و عسکری (۱۳۸۴) عوامل بازدارنده تجهیزاتی - امکاناتی مانند دریافت تسهیلات آزمایشگاهی، فراهم ساختن محل مناسب و مستقل اهمیت فراوانی دارند (۲). علمداری و افسون (۱۳۸۲) در تحقیق خود کمبود امکانات و تجهیزات لازم را جزء مهمترین موانع پژوهش دانستند (۶). سیزواری و همکاران (۱۳۷۹) عدم دسترسی به منابع کسب اطلاعات را عنوان مهمترین مانع سازمانی ذکر می نمایند (۴). قبیری و تنکابنی (۱۳۷۳) از دلائل عملکرد پائین پژوهشی در مراکز تحقیقاتی، به بودن امکانات و تجهیزات کافی اشاره کرند (۳) با توجه به روند رو به توسعه دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی و محرومیت منطقه، کمبود امکانات و

قدرتانی و تشکر

از ریاست محترم و معاونت محترم آموزشی دانشگاه، کلیه اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی که با تکمیل پرسشنامه و حضور فعال در مصاحبه و در کلیه مراحل این پژوهش ما را یاری کرده اند صمیمانه تشکر می نمائیم.

به منظور فراهم نمودن بستر و شرایط مناسب جهت توسعه کمی و کیفی پژوهش، موارد تسهیل دسترسی به منابع اطلاعاتی دیجیتالی، تامین اعتبارات مورد نیاز، شفاف سازی قوانین و مقررات و اصلاح فرآیندهای پژوهشی، لحاظ نمودن بخشی از ساعت‌های موظفی آموختش در قالب فعالیتهای پژوهشی پیشنهاد می‌گردد.

*****

References:

- ۱- خدمت ح، روش تحقیق در علوم پزشکی. چاپ اول. موسسه فرهنگی انتشاراتی تیمور زاده، تهران، ۱۳۷۸.
- ۲- فمانیر ر، عسگری ف، بررسی عوامل بازدارنده انجام تحقیق از دیدگاه اعضاء هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان. مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان ۱۳۸۷؛ دوره ۱۴، ۵۴: ۹۱-۸۴.
- ۳- قبریا، تنکابنیج، درآمدی بر وضعیت موسسات پژوهشی. رهیافت ۱۳۷۳؛ سال دوم، ۷: ۴۴-۳۲.
- ۴- سبزواری س، محمد علیزاده س، عزیززاده م، نظرات اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های شهر کرمان نسبت به موانع موجود در انجام فعالیتهای پژوهشی. مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی شهید صدوقی یزد، ۱۳۷۹؛ سال هشتم، ۲: ۲۷-۱۸.
- ۵- سایت وزارت بهداشت؛ معاونت تحقیقات و فناوری، نتایج ارزشیابی عملکرد فعالیتهای پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، ۱۳۸۵.
- ۶- علمداری ع، افشوون ا، موانع موجود در انجام فعالیتهای پژوهشی از دیدگاه اعضاء هیأت علمی دانشگاه‌های شهر یاسوج. مجله ارمغان دانش ۱۳۸۲؛ سال هشتم، ۲۹: ۳۴-۲۷.
- ۷- سیف الهیع، تنگناه‌های مشارکت بخش دولتی در تحقیقات کشور. رهیافت ۱۳۸۱؛ ۱۱: ۲۷-۶.